

Taliancky šrapnel z 1. svetovej vojny

Pred 100 rokmi vypukla vojna, ktorá sa priebehu týždňa rozrástla v celosvetový konflikt. Zakrátko bolo zrejmé, že predstavy o krátkej vojne sú nereálne a obe stany začali hľadať nových spojencov, ktorí by zvrátili patovú situáciu na ich stranu. Dohodovým mocnostiam sa ako prvé podarilo presvedčiť Taliansko, pôvodne spojenca Ústredných mocností, ktoré od začiatku videlo vo vojne možnosť získať od Rakúsko-Uhorskej monarchie aj posledné zvyšky Talianmi obývaných území. Začali sa rokovania s oboma stranami o to, kto prisľúbi viac. Za prisľub Dalmácie, Tirolska a Itrie vypovedalo Taliansko dňa 23. mája 1915 vojnu svojim niekdajším spojencom. Taliancky vpád zastavila Rakúsko-Uhorská armáda v údolí rieky Soča (Isonzo) a v Alpách.

Predmetom mesiaca september je šrapnel do talianskeho 65 mm horského kanóna s dvojčinným hlavovým zapalovačom M1900 (Spoletta a Doppio Effetto *Mod. 900*).

Šrapnel je druh delostreleckého streliva. Ktoré sa používa proti živej sile. Jeho základom je oceľová trubica a časovací zapalovací mechanizmus, ktorý vo vopred nastavenom čase po vystrelení iniciuje nálož a vymrští olovené guľôčky, ktoré zasypú danú plochu bojiska. S touto konštrukciou delostreleckej munície prišiel ako prvý britský dôstojník Henry Shrapnel, podľa ktorého dostala svoje pomenovanie. Prvýkrát bola použitá v roku 1795 a pre jej účinnosť proti nekrytému nepriateľovi sa rýchlo rozšírila. Nové spôsoby boj počas 1. svetovej vojny, kedy boli vojaci po väčšinu času ukrytí v dôsledne vystavaných zákopoch, spôsobil zastaranie tejto munície a po vojne ju nahradili trieštivé delostrelecké granáty.

Šrapnel bude vystavený v priestoroch Múzea Jána Thaina v Nových Zámkoch do konca septembra 2014.